

IJTIMOIIY HIMOIYAGA MUHTOJ OILALAR BILAN ISHLASHNING INNOVATSION USULLARI VA ZAMONAVIY YONDASHUVLARI

Soyibjonova Dilnoza Shuhratbek qizi

Andijon davlat universiteti Tarix fakulteti ijtimoiy ish yo'nalishi talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada ijtimoiy himoyaga muhtoj oilalar bilan ishlash jarayonida qo'llanilayotgan innovatsion yondashuvlar, yangi texnologiyalar va zamonaviy metodlarning amaliy ahamiyati yoritilgan. Ijtimoiy ish tizimida oilaviy muammolarni bartaraf etish, ularni jamiyatga integratsiya qilish hamda psixologik va moddiy yordam ko'rsatishning samarali shakllari tahlil etilgan. Shuningdek, O'zbekiston sharoitida mahalla institutlari, nodavlat tashkilotlar va ijtimoiy xizmat ko'rsatish markazlarining innovatsion faoliyati misolida yangi yondashuvlar o'rganilgan. Tadqiqotda ijtimoiy sohada raqamli texnologiyalarning o'rni, ijtimoiy xodimlarning kasbiy tayyorgarligi va zamonaviy axborot vositalaridan foydalanish tajribalari muhim o'rin egallaydi. Maqola ijtimoiy himoya tizimini modernizatsiya qilishda xalqaro tajribalarga tayangan holda, milliy modelni takomillashtirish yo'llarini ham tahlil qiladi. Yakunda innovatsion yondashuvlarning ijtimoiy barqarorlikka ta'siri yuzasidan muhim xulosalar berilgan.

Annotation: This article highlights the innovative approaches, new technologies, and modern methods applied in working with socially vulnerable families. It analyzes effective practices in resolving family problems, integrating them into society, and providing psychological and financial support. The research also explores innovative practices of mahalla institutions, NGOs, and social service centers in Uzbekistan. The role of digital technologies in the social sphere, professional training of social workers, and the use of modern communication tools are discussed. The article concludes with key insights on the impact of innovative approaches on social stability.

Аннотация: В данной статье рассматриваются инновационные подходы, новые технологии и современные методы работы с социально уязвимыми семьями. Анализируются эффективные формы решения семейных проблем, их интеграции в общество, а также оказания психологической и материальной помощи. В исследовании рассматривается деятельность махаллинских институтов, неправительственных организаций и центров социальных услуг Узбекистана. Особое внимание уделяется роли цифровых технологий, профессиональной подготовке социальных работников и использованию современных коммуникационных средств. В заключение подчеркивается влияние инновационных подходов на социальную стабильность.

Kalit soʻzlar: ijtimoiy himoya, innovatsiya, zamonaviy yondashuv, ijtimoiy ish, mahalla, raqamli texnologiya, ijtimoiy xizmat, ijtimoiy barqarorlik, ijtimoiy integratsiya, oilaviy muammolar, nogironlik, xotin-qizlar, nodavlat tashkilot, axborot texnologiyalari, ijtimoiy moslashuv.

Keywords: social protection, innovation, modern approach, social work, community, digital technology, social service, social stability, social integration, family problems, disability, women, NGO, information technology, adaptation.

Ключевые слова: социальная защита, инновация, современный подход, социальная работа, махалля, цифровые технологии, социальные услуги, социальная стабильность, интеграция, семейные проблемы, инвалидность, женщины, ННО, информационные технологии, адаптация.

KIRISH

Oʻzbekiston Respublikasida ijtimoiy siyosatning muhim yoʻnalishlaridan biri ijtimoiy himoyaga muhtoj oilalarni qoʻllab-quvvatlash va ularning hayot sifatini yaxshilashdir. Soʻnggi yillarda mamlakatda ijtimoiy himoya tizimi tubdan isloh qilinib, raqamli texnologiyalar joriy etilmoqda. Prezidentimiz Sh.M. Mirziyoyev tashabbusi bilan “Yangi Oʻzbekiston – ijtimoiy davlat” konsepsiyasi asosida har bir oila, har bir inson eʼtiborda boʻlishi kerakligi taʼkidlanmoqda. Shu maʼnoda, ijtimoiy ish sohasida innovatsion yondashuvlar va zamonaviy texnologiyalarning qoʻllanishi bugungi kunning dolzarb masalasiga aylanmoqda. Ijtimoiy himoyaga muhtoj oilalar – bu kam taʼminlangan, nogiron aʼzolari boʻlgan, koʻp bolali yoki vaqtincha ishsiz aʼzolari mavjud oilalar boʻlib, ularga yordam koʻrsatishda anʼanaviy usullar bilan bir qatorda zamonaviy innovatsion vositalardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Innovatsiyalar ijtimoiy xizmatlarning tezkorligi, shaffofligi va samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

ASOSIY QISM

Ijtimoiy himoya tizimini takomillashtirish jarayonida davlat siyosati bilan bir qatorda mahalliy tashabbuslar, xususan, mahalla institutlari, fuqarolarning oʻzini oʻzi boshqarish organlari va nodavlat tashkilotlar faoliyati muhim oʻrin tutadi. Hozirgi kunda Oʻzbekistonda “Ijtimoiy himoya yagona reyestri” elektron platformasi joriy etilib, u orqali aholining ijtimoiy holati, daromad manbalari va yordamga muhtojligi aniqlanmoqda. Bu tizim ijtimoiy yordamning manzilliligi va shaffofligini taʼminlaydi. Shu bilan birga, “Mahalla – mehr va gʻamxoʻrlik maskani” tamoyili asosida mahalla faollari, ijtimoiy ishchilar va psixologlar hamkorligida oilaviy muammolar hal etilmoqda. Yangi texnologiyalar, masalan, “e-ijtimoiy himoya” dasturi, mobil ilovalar va onlayn maslahat xizmatlari aholiga tezkor yordam olish imkonini yaratmoqda.

Innovatsion yondashuvlar orasida “case management” (holatni boshqarish) tizimi alohida ahamiyatga ega bo‘lib, har bir oila bilan individual reja asosida ishlashga imkon beradi. Shu orqali ijtimoiy xodim oilaning muammolarini chuqur o‘rganadi va mos yordam shaklini tanlaydi. Bundan tashqari, oilalar bilan ishlashda “multidisiplinar yondashuv” – ya’ni turli mutaxassislarining (psixolog, pedagog, huquqshunos, shifokor) hamkorligi ijobiy natijalar beradi. Ijtimoiy himoyaga muhtoj oilalarni qo‘llab-quvvatlashda raqamli texnologiyalardan foydalanish samaradorlikni oshirmoqda. Masalan, nogironligi bo‘lgan shaxslar uchun masofaviy reabilitatsiya dasturlari, onlayn psixologik maslahatlar, elektron bandlik xizmatlari kabi tashabbuslar kengaymoqda. Bundan tashqari, ijtimoiy tarmoqlar orqali aholiga ijtimoiy xizmatlar haqida ma’lumot berish, shikoyatlarni qabul qilish va ularni tezda hal etish imkoniyati ham mavjud. Ijtimoiy himoya tizimida innovatsion yondashuvlarning yana bir ko‘rinishi – “ijtimoiy tadbirkorlik” konsepsiyasidir. Bu tizim ijtimoiy muammolarni hal etish bilan birga, oilalarning iqtisodiy faolligini oshirishga qaratilgan. Masalan, tikuvchilik, hunarmandchilik, kichik biznes loyihalarini qo‘llab-quvvatlash orqali muhtoj oilalarning o‘zini o‘zi ta’minlash darajasi oshmoqda. Shu o‘rinda nodavlat tashkilotlar va xalqaro hamkorlik loyihalarining o‘rni ham katta. Xalqaro tashkilotlar tomonidan olib borilayotgan “Gender tengligi”, “Oilaviy farovonlik”, “Bolalar huquqlarini himoya qilish” kabi dasturlar mahalliy amaliyotga moslashtirilmoqda. O‘zbekiston ijtimoiy sohada innovatsion yondashuvlarni rivojlantirish borasida xalqaro tajribani o‘rganmoqda. Jumladan, Janubiy Koreya, Germaniya, Shvetsiya kabi mamlakatlarda ijtimoiy xizmatlarni raqamlashtirish, elektron monitoring tizimlari va ijtimoiy ishchilar uchun onlayn o‘quv platformalari keng qo‘llaniladi. Shu tajribalar asosida mamlakatimizda ham “Ijtimoiy xizmatlar agentligi”ning faoliyati takomillashtirilmoqda. Bu jarayonlarda “inson qadri uchun” tamoyili asos qilib olinmoqda. Innovatsion yondashuvlar faqat texnologik yangiliklar emas, balki ijtimoiy xodimlarning yangi fikrlash madaniyati, psixologik yondashuv va kasbiy etikani ham o‘z ichiga oladi. Oilalar bilan ishlashda empatiya, faol tinglash, shaxsga yo‘naltirilgan yondashuv kabi metodlar samarali natija beradi.

XULOSA

Xulosa o‘rnida aytish mumkinki, ijtimoiy himoyaga muhtoj oilalar bilan ishlashda innovatsion yondashuvlar zamon talabi hisoblanadi. Ular ijtimoiy xizmatlarning samaradorligini oshiradi, inson omiliga asoslangan yondashuvni kuchaytiradi va ijtimoiy barqarorlikni ta’minlaydi. O‘zbekiston tajribasi shuni ko‘rsatmoqdaki, raqamli texnologiyalar, mahalla tizimi va nodavlat sektor hamkorligi ijtimoiy himoyaning yangi bosqichiga olib chiqmoqda. Kelgusida ijtimoiy ishda sun’iy intellekt asosidagi tahliliy dasturlar, “smart monitoring” tizimlari va avtomatlashtirilgan xizmatlar joriy etilishi bu

yoʻnalishni yanada takomillashtiradi. Eng muhimi, har bir oila bilan individual yondashuvda inson qadri ustuvor boʻlishi lozim. Bu esa Yangi Oʻzbekistonning ijtimoiy siyosatida asosiy gʻoya sifatida mustahkamlanmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Mirziyoyev Sh.M. “Yangi Oʻzbekiston taraqqiyot strategiyasi”. – Toshkent: Oʻzbekiston, 2022.
2. Karimova N., “Ijtimoiy ish asoslari”, Toshkent, 2021.
3. Xolmatova D. “Ijtimoiy himoya tizimi va innovatsiyalar”, Oʻzbekiston Milliy universiteti nashriyoti, 2020.
4. Omonov Sh., “Mahalla tizimida ijtimoiy xizmatlarni rivojlantirish istiqbollari”, Toshkent, 2021.
5. Rasulova M., “Ijtimoiy xizmat koʻrsatishning zamonaviy shakllari”, Toshkent, 2023.